

CRNA GORA
VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
Tu broj 214/25
Podgorica, 9. maj 2025.godine

**UPUTSTVO ZA POSTUPANJE DRŽAVNIH TUŽILAŠTAVA U
PREDMETIMA FORMIRANIM KOD KRIVIČNIH DJELA UČINJENIH
IZ MRŽNJE (ZLOČIN IZ MRŽNJE), KAO I U SLUČAJEVIMA GOVORA
MRŽNJE**

Zakonom o Državnom tužilaštvu propisano je da je Vrhovni državni tužilac odgovoran za vršenje poslova Državnog tužilaštva i dužan je da preduzima mjere i radnje za efikasno i zakonito vršenje poslova Državnog tužilaštva.

Radi postizanja zakonitosti, djelotvornosti i jednoobraznosti u postupanju državnih tužilaštava, primjenom međunarodnih standarda/preporuka (Rabat akcioni plan, kriterijumi ECRI-a i indikatora predrasuda) na jednak postupak prema svim osobama i na borbu protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije, dajem uputstvo za postupanje državnih tužilaštava u predmetima kod krivičnih djela učinjenih iz mržnje, kao i u slučajevima govora mržnje.

Shodno ovlašćenjima propisanim odredbom člana 131 Zakona o Državnom tužilaštvu, obavezuju se rukovodioci državnih tužilaštava i državni tužioci da u predmetima formiranim kod krivičnih djela učinjenih iz mržnje (zločin iz mržnje) i u slučajevima govora mržnje, postupaju u skladu sa ovim uputstvom.

Vrhovni državni tužilac određuje koordinatora za praćenje primjene Uputstva, čija je obaveza koordinacija, praćenje primjene Uputstva i saradnja sa relevantnim institucijama, međunarodnim organizacijama, nevladinim organizacijama i projektima u ovoj oblasti, o čemu direktno izvještava i odgovara Vrhovnom državnom tužiocu.

Uputstvo za rukovodioce državnih tužilaštava

Podaci o predmetima koji su formirani kod krivičnih djela učinjenih iz mržnje (zločin iz mržnje) kao i u slučajevima govora mržnje statistički se prikazuju kroz poseban obrazac, koji je sastavni dio ovog uputstva. Obrazac treba da sadrži poslovnu oznaku predmeta, podatke o oštećenom, krivičnom djelu i okolnostima iz člana 42a Krivičnog zakonike Crne Gore, zbog kojih je krivično djelo izvršeno, vremenu i mjestu izvršenja krivičnog djela, preduzetim radnjama i donijetim tužilačkim i sudskim odlukama, uključujući i odluke suda za prekršaje. Rukovodilac državnog tužilaštva je odgovoran za tačnost podataka sadržanih u obrascu.

Rukovodioci su dužni da dostavljaju Vrhovnom državnom tužilaštvu kvartalne izvještaje sa ažuriranim podacima, zaključno sa 15-im danom nakon isteka kvartala, za koji se dostavlja izvještaj.

Rukovodioci su dužni da u tužilaštvu odrede kontakt osobu koja će biti zadužena da prikuplja podatke, prati kretanje predmeta, te o tome blagovremeno obavještava rukovodioca kao odgovornog za tačnost dostavljenih podataka. Kontakt osoba će ujedno biti odgovorna za saradnju sa koordinatorom, kojeg odredi Vrhovni državni tužilac, a za potrebe izrade izvještaja. Kontakt osobe i koordinator su odgovorni za komunikaciju i saradnju sa organizacijama koje pružaju pomoć žrtvama.

Rukovodilac će obezbijediti uslove za kontinuiranu edukaciju kontakt osoba na teme koje se tiču standarda u postupanjima u predmetima krivičnih djela učinjenih iz mržnje, kao i u slučajevima govora mržnje. Kontakt osobe su dužne da pohađaju najmanje jednu obuku u ovoj oblasti, a koje mogu i sami predložiti.

Rukovodioci su dužni da u predmetima u kojima izviđaji/istrage neopravdano dugo traju, odnosno u predmetima u kojima državni tužioci u zakonom predviđenim rokovima ne preduzimaju potrebne radnje u cilju donošenja odluke, daju pisana obavezujuća uputstva i preduzmu druge radnje u skladu sa zakonom.

Rukovodioci su dužni da u predmetima u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja zatraže od državnih tužilaca detaljno izjašnjenje o razlozima zbog kojih je nastupila zastarjelost i o tome će obavijestiti Vrhovnog državnog tužioca.

Uputstvo za državne tužioce

Državni tužioci su dužni:

- da u prijavljenim slučajevima sa elementima mržnje, preduzmu sve razumne korake kako bi razotkrili bilo koji motiv/okolnost iz mržnje, koji/a je možda imala ulogu u događaju, te da posebno cijene svako javno izražavanje ili prouzrokovanje mržnje prema određenoj grupi ili pojedincu zbog nekog njenog određenja radi stvaranja netrpeljivosti, razdora, diskriminacije i nasilja i/ili raspirivanja već postojeće mržnje, vodeći računa da li se mržnja tim putem razvija, jača i produbljuje, i to:

- kada saznaju za sumnju da je djelo učinjeno sa motivima iz mržnje, posvete posebnu pažnju postojanju posebnih okolnosti iz člana 42a Krivičnog zakonika Crne Gore, te da bez odlaganja, preduzmu sve mjere i radnje u skladu sa zakonom u cilju prikupljanja dokaza i utvrđivanja svih činjenica važnih za postupak (motiva izvršenja djela), koje obuhvataju i pozivanje oštećenog/žrtvu da pristupi u tužilaštvo radi davanja dodatnih informacija u vezi sa predmetnim događajem, a posebno da daju odgovor na indikatore predrasuda, odnosno da li smatraju da je događaj motivisan predrasudama;

- u događajima u kojima je sadržan govor mržnje, posebno bez odlaganja, preduzmu sve mjere i radnje u skladu sa zakonom u cilju prikupljanja dokaza i utvrđivanja svih činjenica važnih za postupak, a posebno da prilikom ocjene da li se radi o govoru mržnje, obavezno primjenjuju međunarodne standarde/preporuke (Rabat akcioni plan i kriterijume ECRI-a);

- da u predmetima sa govorom mržnje posebno cijene svako javno izražavanje ili prouzrokovanje mržnje prema određenoj grupi ili pojedincu zbog nekog njenog određenja radi stvaranja netrpeljivosti, razdora, diskriminacije i nasilja i/ili raspirivanja već postojeće mržnje, vodeći računa da li se mržnja putem javnog govora razvija, jača i produbljuje, i to:

- da u vezi sa svim događajima i krivičnim prijavama iz dežurstva formiraju predmet, te da u slučaju donošenja rješenja o odbacivanju krivične prijave, podnesu zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, ukoliko se u radnjama prijavljenog stiču obilježja prekršaja, vodeći računa o rokovima zastare;

- da u toku trajanja postupka aktivno sarađuju sa oštećenima/žrtvama i ujedno ih obavještavaju o svim preduzetim radnjama;

- da kada je krivično djelo učinjeno iz mržnje ili se radi o govoru mržnje, a isto je učinjeno putem interneta, u najkraćem roku, kada za to postoji potreba, zatraže putem međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima, pribavljanje neophodnih podataka za vođenje krivičnog postupka, dok će se u hitnim slučajevima, ako postoji uzajamnost, zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć dostaviti i posredstvom Nacionalnog centralnog biroa INTERPOL-a;

- da se u predmetima koji su formirani protiv NN učinilaca („KTN“) ovlašćenim policijskim službenicima daju nalozi za preduzimanje konkretnih mjera i radnji, na koji način bi se obezbijedilo aktivno učešće državnih tužilaca u izviđajima/istragama i da zahtijevaju od policije detaljne i precizne odgovore o tome koje su mjere i radnje preduzeli i koji su dokazi prikupljeni po datim nalogima;

- da se kod optužbi u opisu djela iz kojih proizilaze zakonska obilježja djela, kod krivičnih djela učinjenjih iz mržnje posebno obrazlože okolnosti iz člana 42a Krivičnog zakonika Crne Gore;

- u slučaju nedoumice, u konkretnom predmetu, postupajući državni tužilac će se konsultovati sa rukovodiocem, odnosno sa kontakt tačkom/koordinatorom za ovu oblast.

Ovo uputstvo primjenjuje se od dana donošenja.

VRHOVNI DRŽAVNI TUŽILAC
Milorad Marković